

PERSBERICHT van het EU-drugsagentschap in Lissabon

COCAÏNE, AMFETAMINEN, ECSTASY EN CANNABIS: DE LAATSTE TRENDS Voor veel jonge Europeanen wordt cocaïne de favoriete stimulerende drug

(24.11.2005 LISSABON) Tegenwoordig wordt in Europa veel cocaïne gebruikt, zo meldt het **EU-drugsagentschap (EWDD)** vandaag in zijn *Jaarverslag 2005 over de stand van de drugsproblematiek in Europa*, dat in Brussel wordt gepresenteerd. Indicatoren voor de cocaïnehandel en -consumptie wijzen nu eenduidig op een toename van de invoer en het gebruik van de drug en er komen steeds meer aanwijzingen dat er gezondheidsproblemen optreden die verband houden met cocaïnegebruik.

Het **EWDD** schat dat ongeveer 9 miljoen Europeanen (3% van alle volwassenen) ooit cocaïne hebben gebruikt. Tussen 3 en 3,5 miljoen mensen (1% van alle volwassenen) hebben vermoedelijk het afgelopen jaar deze drug geprobeerd, terwijl ongeveer 1,5 miljoen mensen (0,5% van alle volwassenen) als actuele gebruikers kunnen worden beschouwd, aangezien zij cocaïne tijdens de laatste maand hebben gebruikt. Vooral jongvolwassenen (15–34 jaar) en in het bijzonder jonge mannen en mensen die in stedelijke gebieden wonen, gebruiken deze drug.

Het cocaïnegebruik verschilt aanzienlijk per land. De resultaten van de meeste landelijke enquêtes geven aan dat tussen 1% en 11,6% van de jonge Europeanen de drug ooit heeft geprobeerd en dat tussen 0,2% en 4,6% deze de afgelopen 12 maanden heeft gebruikt.

Het cocaïnegebruik is het hoogst in **Spanje** en het **Verenigd Koninkrijk**. In deze landen heeft meer dan 4% van de jongvolwassenen deze drug het afgelopen jaar gebruikt en dat percentage ligt hoger dan bij het recente ecstasy- en amfetaminegebruik. Deze schattingen komen nu in de buurt van de cijfers die in de VS voorhanden zijn, zegt het drugsagentschap. Daarmee versterkt het de bezorgdheid dat cocaïne bezig is uit te groeien tot de favoriete stimulerende drug van vele jongeren in bepaalde delen van Europa ⁽¹⁾.

Sinds het eind van de jaren negentig is uit enquêtes in **Denemarken, Italië, Hongarije, Nederland en Oostenrijk** gebleken dat het cocaïnegebruik onder jongvolwassenen de laatste tijd is toegenomen. In **Spanje** en het **Verenigd Koninkrijk** was deze stijging het grootst vóór 2001, maar uit meer recente gegevens kan worden opgemaakt dat deze stijgende trend nu bezig is af te vlakken.

Volgens het vandaag verschenen verslag blijft het gebruik van crack-cocaïne – een drug die in het bijzonder geassocieerd wordt met volksgezondheidsproblemen en sociale problemen – in Europa beperkt. Alleen in enkele grote steden, voornamelijk in **Nederland** en het **Verenigd Koninkrijk**, wordt deze drug veel gebruikt.

Sterke stijging van de hoeveelheid in Europa in beslag genomen cocaïne

Uit de jongste cijfers blijkt dat de hoeveelheid in de **EU** in beslag genomen cocaïne tussen 2002 en 2003 zo goed als verdubbeld is, van 47 ton tot meer dan 90 ton. Daaruit kan worden opgemaakt dat Europa nu een grote markt voor deze drug vormt. De meeste cocaïne komt de **EU** binnen via het **Iberisch schiereiland** en **Nederland**, waarbij **Afrikaanse** en Caraïbische landen belangrijke centra vormen voor de doorvoer naar Europa.

Spanje en **Nederland** melden de grootste hoeveelheden cocaïne die in de **EU** in beslag zijn genomen. Deze zijn tussen 2002 en 2003 in beide landen meer dan verdubbeld.

Grotere gevolgen van cocaïne voor de volksgezondheid

Volgens het vandaag gepresenteerde verslag hebben de meeste Europeanen die in behandeling gaan voor een drugsprobleem een probleem met cocaïne. Momenteel heeft ongeveer 10% van de verzoeken om behandeling voor drugsproblemen in Europa betrekking op cocaïnegebruik, hoewel er tussen de landen aanzienlijke verschillen bestaan. Het hoogste percentage cliënten dat wegens cocaïnegebruik in behandeling gaat, is te vinden in **Spanje** (26%) en **Nederland** (38%). In **Nederland** vroegen nieuwe cliënten in 2003 vaker hulp bij cocaïneproblemen dan hulp vanwege het gebruik van opiaten.

Sterfgevallen als gevolg van cocaïnegebruik vormen volgens het **EWDD** een ernstig probleem waarover mogelijk onvoldoende wordt gerapporteerd. Het gebruik van cocaïne komt veelvuldig voor onder opiaten-gebruikers en in gevallen van overdoses wordt cocaïne vaak samen met opiaten aangetroffen. Geschat wordt dat cocaïne een "doorslaggevende rol" speelt in ongeveer 10% van alle drugsgerelateerde sterfgevallen (variërend van 1% tot 15% afhankelijk van het land). Volgens het verslag kan dit betekenen dat er jaarlijks in de **EU** enkele honderden mensen door cocaïnegebruik sterven. Sterfgevallen die uitsluitend aan cocaïnegebruik worden toegeschreven, blijven echter zeldzaam, hoewel de bezorgdheid bestaat dat deze drug cardio-vasculaire problemen kan verergeren.

Geen aanwijzing dat gebruik van andere stimulerende middelen afneemt

De meest recente enquêtegegevens laten nog steeds een stijgende lijn zien in het gebruik van ecstasy en amfetamine onder jongvolwassenen in de meeste **EU-lidstaten**, zegt het **EWDD** (2).

In de jaren negentig werd voor het eerst melding gemaakt van een aanzienlijke ecstasyconsumptie in Europa en in de meeste landen wordt ecstasy nu evenveel of nog meer gebruikt dan amfetamine. Het drugsgentschap schat dat ongeveer 2,6 miljoen volwassenen in de **EU** recentelijk ecstasy hebben gebruikt (0,8% van alle volwassenen).

Uit de landelijke enquêtes blijkt dat tussen 0,6% en 13,6% van de jongvolwassenen aangeven dat zij het afgelopen jaar ecstasy hebben geprobeerd en 0,4-6% dat zij deze drug hebben gebruikt in de afgelopen maand. Het hoogste recente ecstasygebruik onder jongvolwassenen wordt gerapporteerd door **Estland** (3,7%), **Spanje** (3,8%), **Tsjechië** (5,9%) en het **Verenigd Koninkrijk** (6,9%). In tegenstelling tot de meeste andere landen die over gegevens beschikken, melden **Duitsland**, **Griekenland** en het **Verenigd Koninkrijk** echter dat "het gebruik van ecstasy nu is gestabiliseerd.

Denemarken, **Estland** en het **Verenigd Koninkrijk** zijn de landen met het hoogste recente amfetaminegebruik onder jongvolwassenen (schattingen van rond 3%). Het **Verenigd Koninkrijk** is evenwel het enige land in de **EU** dat melding maakt van een aanzienlijke daling in het recente gebruik van amfetamine in deze leeftijdsgroep (15-34 jaar).

Europa blijft een belangrijk centrum voor de ecstasy- en amfetamineproductie

Europa blijft 's werelds grootste productiecentrum voor ecstasy, hoewel het relatieve belang kleiner wordt nu de productie van ecstasy zich ook verspreidt naar andere delen van de wereld. Ook de productie en inbeslagname van amfetamine blijft mondiaal gezien geconcentreerd in Europa. In 2003 zijn amfetaminelaboratoria opgespoord in **België**, **Duitsland**, **Estland**, **Litouwen**, **Luxemburg** (kleinschalig), **Nederland**, **Polen** en het **Verenigd Koninkrijk**.

De meeste amfetamine die in 2003 in beslag is genomen, is afkomstig uit **Nederland**, gevolgd door **Polen** en **België**. Wereldwijd gezien werd in 2003 ongeveer 82% van de totale amfetaminevangst in **West- en Midden-Europa** in beslag genomen. De hoeveelheid in beslag genomen amfetamine blijkt sinds 2002 toe te nemen.

Tegen de mondiale trend in – geen tekenen van stijgend metamfetaminegebruik in Europa

In **Afrika, Azië, Australië, Nieuw-Zeeland** en de **Verenigde Staten** is er in verband met het metamfetaminegebruik sprake van groeiende problemen, maar binnen de **EU** wordt de drug alleen op grotere schaal gebruikt in **Tsjechië** en **Slowakije**. Sinds de jaren tachtig heeft **Tsjechië** een specifiek probleem en meer dan 50% van de aan drugs gerelateerde hulpvragen in dat land heeft betrekking op het gebruik van metamfetamine.

Reagerend op het bovenstaande zegt **voorzitter Marcel Reimen van het EWDD**: “Veel Europese landen onderhouden nauwe contacten met delen van de wereld waar zich problemen met metamfetamine voordoen. Omdat de Europese markt voor stimulerende middelen groeit, mogen we niet achteloos voorbijgaan aan de mogelijkheid dat het gebruik van metamfetamine zich verder verspreidt. Op dit cruciale punt moeten we waakzaam zijn en preventieve maatregelen treffen.”

Bezorgdheid over de populariteit van natuurlijke hallucinogenen

Het gebruik van synthetische hallucinogenen als LSD blijft in heel Europa laag. In het vandaag gepresenteerde verslag wordt echter opgemerkt dat scholieren (15–16 jaar) betrekkelijk vaak met natuurlijke hallucinogenen als paddo's experimenteren. In 2003 was het “ooitgebruik” van paddo's gelijk aan dat van ecstasy in **Tsjechië, Denemarken, Italië, Nederland, Oostenrijk** en **Polen** en hoger in **België, Duitsland** en **Frankrijk**.

Meer dan 62 miljoen Europeanen hebben cannabis geprobeerd

Het **EWDD** schat dat meer dan 62 miljoen Europeanen (of meer dan 20% van alle volwassenen) ooit cannabis hebben geprobeerd en dat ongeveer 20 miljoen mensen (meer dan 6% van alle volwassenen) het middel in het afgelopen jaar hebben gebruikt. Ongeveer 9,5 miljoen mensen (bijna 4% van alle volwassenen) worden aangemerkt als actuele gebruikers en zo'n 3 miljoen jongvolwassenen, hoofdzakelijk jonge mannen, zijn naar schatting (vrijwel) dagelijkse gebruikers.

Cannabis – een meer gelijkmatig beeld ontstaat nu de verschillen tussen de landen kleiner worden

Sinds het midden van de jaren negentig vertoont het cannabisgebruik in Europa een opwaartse tendens (³). De situatie verschilde echter altijd per land, waarbij het **Verenigd Koninkrijk** vanouds het hoogste gebruikspercentage kende.

Dit is echter niet langer het geval, zegt het **EWDD**. De kloof wordt nu door andere landen gedicht en de situatie in het **Verenigd Koninkrijk** is sinds 1998 gestabiliseerd. Het recente gebruik onder jongvolwassenen ligt bijvoorbeeld op 17,3% in **Spanje**, 19,5% in het **Verenigd Koninkrijk**, 19,7% in **Frankrijk** en 22,1% in **Tsjechië**. (De laagste percentages van recent cannabisgebruik onder jongvolwassenen worden gevonden in **Griekenland, Zweden, Polen** en **Portugal**).

De **ESPAD**-schoolenquête (⁴) biedt een nuttige kijk op langetermijntrends (1995–2003) in het drugsgebruik onder Europese scholieren (15–16 jaar) en laat zien dat er wat betreft het cannabisgebruik enige convergentie plaatsvindt. In 1995 bleek uit de **ESPAD**-gegevens dat het “ooit”-gebruik van cannabis in deze leeftijdsgroep in het **Verenigd Koninkrijk** ongeveer 41% bedroeg en in **Ierland** circa 37%, wat aanzienlijk meer was dan in alle andere **EU-lidstaten** die aan de enquête deelnamen. **Tsjechië** (22%) was de enige andere **EU-lidstaat** die melding maakte van een schatting van meer dan 20%. De meeste landen rapporteerden percentages van minder dan 10%.

De **ESPAD**-gegevens voor 2003 laten evenwel een heel ander beeld zien, met negen **EU-lidstaten** die een geschat “ooit”-gebruik van meer dan 20% rapporteren: **Tsjechië** (44%), **Ierland** (39%), het **Verenigd Koninkrijk** (38%), **Frankrijk*** (38%), **Slovenië** (28%), **Italië** (27%), **Slowakije** (27%), **Denemarken** (23%) en **Estland** (23%). De stijging van het “ooit”-gebruik van cannabis was het meest uitgesproken in de **nieuwe Midden-en Oost-Europese lidstaten** waar in 1995 de percentages vaak nog erg laag waren (doorgaans onder 10%).

De hoogste schatting van het “ooit”-gebruik van cannabis onder Europese schoolkinderen van 15–16 jaar werd in 2003 gemeld in **Tsjechië** (44%), en de laatste maand werd er het meest in **Spanje** en **Frankrijk** (22%) gebruikt. Tussen 1999 en 2003 is het aantal scholieren in **Tsjechië** dat aangegeven heeft voor het eerst op dertienjarige leeftijd of jonger cannabis te hebben gebruikt, met 5% gestegen. **Nederland** en het **Verenigd Koninkrijk** maakten echter melding van een kleine daling van 1%, hoewel een wijziging van dergelijke omvang moeilijk te interpreteren valt.

Polydrugsgebruik – centraal kenmerk van het Europese drugsverschijnsel

In het verslag staat dat polydrugsgebruik nu een centraal kenmerk van het Europese drugsverschijnsel vormt, waardoor een eenvoudige analyse van een specifieke stof niet langer realistisch is.

Wat dit betreft concludeert **Wolfgang Götz, directeur van het EWDD**: “Bij het onderzoek naar de gevolgen van het drugsgebruik voor de volksgezondheid dient tegenwoordig rekening te worden gehouden met de complexe situatie van de gecombineerde consumptie van psychoactieve stoffen, waaronder alcohol en tabak. Het kan misleidend zijn om de trends van één bepaalde stof te concentreren, als het onderlinge verband tussen verschillende soorten drugs wordt genegeerd.”

Noten en definities

Alle volwassenen – 15-64 jaar; jongvolwassenen – 15-34 jaar; “ooit”-gebruik – ten minste eenmaal geprobeerd; Recent gebruik – laatste 12 maanden; actueel gebruik – laatste maand/30 dagen.

⁽¹⁾ Zie het commentaar (“Commentary”) bij het *Jaarverslag 2005*, figuur “Recent gebruik (laatste 12 maanden) van cocaïne onder jongvolwassenen (15-34 jaar)”.

⁽²⁾ Zie hoofdstuk 4, figuren 8 en 9.

⁽³⁾ Zie hoofdstuk 3, figuur 4.

⁽⁴⁾ <http://www.espad.org/index.html> (* Frankrijk neemt pas vanaf 1999 aan ESPAD deel).